

stanejo viharji in človek nikdar ne ve, kaj ga čaka. Že Amundsen je doživel z barometrom velika razočaranja in spoznal, kako malo zanesljiv je ta vremenski prerok v neznanih delih najjužnejše točke naše zemlje.

Byrd namerava raziskati tečaj na aeroplanu, katerega je pripeljal s seboj na ladji. Predno se bo dvignil na letalu, bo poslal naprej po ledu proti tečaju sani s pasjo vprego. Na ta način bodo napravili zalogo živil. Vsakih 30 km bodo člani ekspedicije zabili v led visok kol z zastavo kot znamenjem. Pod njim bo šotor z živili. To bodo male postaje, ki jih bo po sedanjem načrtu okrog 30, vsaka četrta, v razdalji 160 km, pa bo večja ter bo hranila 150 kg živil in drugih potrebščin za ekspedicijo. 10 do 12 km na desno in levo smer bodo postavljena svarilna znamenja, da ne bo mogoče zabloditi.

O prodiranju Byrdove raziskovalne čete bomo poročali od časa do časa.

DOSLEJ NAJDALJE V ZRAKU.

Amerikanska armada je dala zgraditi letalo tipa »Fokker« št. 7 s tremi motorji. Tega zračnega ptiča so preizkušali zadnje dni na letališču v Los Angelesu. Na letalu je bilo pet častnikov, ki so bili 160 ur neprestano v zraku. Neprestano letanje po zraku med mestoma Los Angeles in San Diego je bilo omogočeno na ta način, da je bilo dodeljeno prvemu letalu drugo pomožno. Pomožno letalo je zalagalo prvo po potrebi z bencinom, oljem, vodo ter s prehrano. Dobavljanje potrebščin se je vršilo po noči ter po dnevu brez vsake zapreke. Na letalu je majhna soba z 12 sedeži in ta je služila v oddih posameznikom od posadke. Pilotom je na razpolago celo kopalnica, katere so se posluževali prav marljivo. Vsi pa, ki so se udeležili tega 160urnega poleta, so se pritoževali radi neprestanega brnenja motorjev, ki je bilo tako hudo, da so piloti napol oglušeli. Radi ropota motorjev je bilo med vožnjo medsebojno občevanje mogoče le pismenim potom. Uspeh 160urnega neprestanega vzdržanja v zraku je za letalstvo nepregledno velikega pomena. S tem poletom je dokazano, da so mogoče najdaljše zračne vožnje, ako so na razpolago letala za dopolnjevanje goriva in prehrane. — Storjen je tudi prvi korak, ki priča: celo v zraku bo za prihodnost omogočeno prestopanje iz enega letala v drugo.

Pred ravnokar omenjenimi Amerikanci je vozil doslej najdalje zrakoplov »Zeppelin«, ki je frčal med nebom in zemljo celih 112 ur. Amerikanci so v zraku potolkli Nemce.

UGASLI OGNJENIKI NA DELU.

V južnoameriški državi Čile je začel v nedeljo, dne 6. januarja t. l., nenadoma bruhati ognjenik Calbuca, katerega so smatrali za umirjenega. Izbruh lave so bili spremljani od podzemeljskih potresov ter bučanja. Za lavo je začel ognjenik metati iz sebe razbeljeno kamenje, ki je letelo po zraku daleč naokrog. Prebivalci so bežali pred grozno nevarnostjo, a kljub hitremu pobegu je bi-

lo več ljudi v mestu Puerto Vares težko ranjenih in ubitih. Zlasti so bili prizadeti številni pastirji, ki pasejo svoje črede na rebrih in ob vznožju ognjenika. Izbruh jih je zalotil popolnoma iznenada in več pastirjev je pri tem prišlo ob življenje. Prebivalstvo najbližjega mesta Puerto Varas je ostavilo svoje domove ter zbežalo na obrežje reke Pescado.

Okolica ognjenika Calbuca je polna vulkanov (ognjenikov) in jezer. Prebivalstvo je radi izbruha v nepopisnem strahu ter beži v gore. Po dolinah se širijo iz žrela strupeni plini. Omenjeni vulkan je miroval od leta 1893, ko je povzročil z nenadnim izbruhom ogromno škodo. Razen ognjenika Calbuca je prišel z bruhanjem vulkan Puehues.

STOTISOČERI MEŠČANI NA POHODU.

Mesto Gröningen na Holandskem je že nekaj časa v mrzličnem pričakovanju. V mestu so ugotovili, da šteje ravno 99.999 meščanov in je pričakovati, da se bo dvignilo število prebivalstva v najkrajšem času na 100 tisoč. Številka 100 tisoč je za mesto posebnega pomena. Po zemljepisnih statistikah prštevalimo mesta s 100 tisoč ljudi velemestom.

Po pravici dolguje holandsko mesto Gröningen novorojenčku, ki ga bo povzdignil v velemesto, čast ter hvaležnost.

Magistrat v Gröningen je sklenil že vnaprej, da dobi 100tisočeri novorojenček že v zibelko nagrado 200 goldinarjev. Bogat tovarnar je izgočvil za tega tako željno pričakovanega meščana posebno zibelko, trgovec milijonar mu je kupil tudi dragocen otroški voziček. Vsak bogatejši Gröningenčan je že nabavil kako posebno darilo za tega otroka. Pesniki pesnijo pesmi na čast novorojenčku, glasbeniki uglasbujejo slavo-speve, vse se veseli rojstva otroka, ki ga še ni, a je vse radovedno, katero družino bo zadela ta — sreča!

Sveče

cerkvene voščene Ia, IIa, IIIa, bele cerkvene, okrašene ali rdeče, zvlike vseh vrst, kadilo — kupite v

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru

Strokovna zveza viničarjev v letu 1928.

L. 1928 ne ostane za viničarski stan samo kot zgodovinsko leto, katero je prineslo uzakonitev novega viničarskega reda, za katerega smo se v strokovni organizaciji združeni viničarji borili celih osem let ter končno dosegli vsaj delno svoje pravice, katere nam gredo na svoji narodni zemlji, ampak to leto nam ostane zapisano kot leto pozitivnega dela za povzdigo viničarskega stanu in leto največjega razmaha naše stanovske organizacije. Zraven

številnih zborovanj in tečajev so se v tem letu vršili štirje veliki »Viničarski tabori«. Tako tabor pri Sv. Janžu v Haložah, tabor na Gorici pri St. Petru nižje Maribora, tabor v Gornji Radgoni; krona vseh zborovanj v viničarskem gibanju do danes je bil tabor pri Jeruzalemu, katerega se je udeležilo nad 2 tisoč viničarjev iz ormoško-ljutomerskih gor, kateri so kakor povsod drugod, tudi tukaj javno in enodušno manifestirali za svoje pravice ter izrekli zvestobo in zaupanje svoji strokovni organizaciji, kakor tudi njenemu vodstvu. Resolucije iz vseh taborov dokazujejo, da se je viničarski stan prebudil iz stoletnega spanja in hoče razmahniti sedaj svoje stanovske sile v dobrobit samemu sebi ter zahteva udejstvovanja kot enakopraven stan v človeški družbi povsod, bodisi da je to potem v gospodarskem, socialnem ali kulturnem oziru. Po svoji Strokovni zvezi viničarjev smo postali faktor, katerega se danes mora upoštevati. V naši stanovski armadi imamo pretežni del haloških viničarjev in naša organizirana sila se razteza danes čez Ormoške in Ljutomerske gorice, tja čez Kapelo, G. Radgono, preko Sv. Ane v Slov. gor. in St. Petra pri Mariboru čisto tja v predmestje mariborsko. Od tam pa preko Jarenine, Sv. Jakoba in Sv. Jurija sega naš pokret čisto gori do obmejnega St. Ilja. Strokovna zveza viničarjev je v mariborski oblasti najmočnejša krščanska delavska organizacija, bistveno pa kot taka, edina in najmočnejša v celi državi.

Mlad in velik, kakor je ugled naše organizacije na zunaj, tako še večji je na znotraj; pred vsem gospodarska moč in tehnična ureditev. Samo številke povedo, da je zveza imela v tem poslovnem letu 112.159 Din denarnega prometa, dovolj to potrjujejo. Enako tudi beleži sijajne uspehe za člane ustanovljen podporni sklad, iz katerega je bilo tekom leta 1928 izplačanih 380 bolniških, 55 porodniških, 33 nezgodnih in 41 posmrtninskih podpor v skupnem znesku 31.448 Din. Koliko je vredna ta naša samopomoč, je občutil pač sam najbolje tisti, ki je bil v skrajnem slučaju prisiljen, prositi in dobiti pomoči. Vsak pravi poznavalec viničarskih razmer z ozirom na našo gospodarsko šibkost mora na podlagi teh številk priznati nehotno, kolike vrednosti je strokovna organizacija za vsak stan, kaj vse se da storiti za posameznika nedosegljivega, le samo v pravi strokovni organizaciji, če prav je sestavljena morda iz samih pravcati nemaničev, kakor smo bali mi viničarji. Vsak viničar, posebej vsak oni, ki še se okleva, bi šel z nami organiziranimi ali ne, naj ve, da je edini rešitelj viničarjev, ki bode najuspešnejše dvignil naše gospodarsko stanje, edini, ki bode branil in nastopal za viničarje zoper krivice, le močna, disciplinirana strokovna organizacija. Vsak naj prizna, da je čakanje, po katerem bo boljše že samo prišlo, naravnost škodljiva zabloda. Vsak trenutek, ki ga zapremo v brezbržnosti za našo skupnost, izgubljen za vedno.

Vsi tovariši, bodisi člani ali pokretalci, kateri ste v preteklem letu v orga-

nizaciji sodelovali, vršili dosledno vse težke dolžnosti, ki jih terja organizacija od nas, vsi, ki ste vztrajali v borbi in kritiki, katere je ravno v tem letu bilo najboljše, ozrite se s ponosom in samozavestjo na vse naše uspehe v letu 1928, kateri nam naj bodo v plačilo in zadoščenje. Načelstvo organizacije vam izreka prisrčno zahvalo z željo, naj tudi v naprej ostane v našem taboru tisto veliko razumevanje za naše skupne interese, tista agilnost in požrtvovalnost, poštenost in nesebičnost, ki je takorekoč fundament našega strokovnega gibanja in ki mora dičiti vsakega pravega krščanskega socialista.

P. Rozman, tajnik.

Listnica uredništva.

Novacerkev pri Celju: Naznani-lo o prireditvi prejeli v sredo, dne 9. januarja, ko je bil list že v tisku. — S v. Rupert v Slov. gor.: Predolgo, smo objavili le en del. — Dobje pri Planini: Osebnе zadeve ne spadajo v časopis. — Košaki: Ne vemo, kaj ste hoteli povedati.

Listnica uprave.

CENJENE NAROČNIKE PROSIMO, da čimprej poravnajo naročnino za »Slovenskega Gospodarja«! V drugi polovici januarja se bo vsem tistim ustavil list, ki niso vsaj deloma plačali naročnine za leto 1929. Položnice smo že priložili. Kdor je star naročnik, naj napiše zgoraj na položnico »star«, kdor pa je nov naročnik, pa »nov«. — »Slovenski Gospodar« stane za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din in za četrt leta 9 Din. — Uprava »Slovenskega Gospodarja« v Mariboru.

Nove knjige.

Častitim gg. duhovnikom! Bernikova knjiga »Srečni bodimo«, se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Knjiga obsega lepo število poljudno pisanih sestavkov, ki so bogati na lepih zgledih in bo zelo služila pri pridigah, nauk in predavanjih. Knjiga stane 30 D. — Tri kateheze o sv. čistosti so izšle v malem zvezku, ki stane 5 Din in se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za postne knjige je na razpolago precej novih del. Najboljše je Opekovo delo: »Odrešenje«. Knjiga stane 12 Din in se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Gospodinjam in dekletom! Ena najlepših vaših skrbi je tudi skrb za lepoto naših hiš. Lepa roža v sobi in na oknu, to je najcenejši in najizdatnejši, pa tudi najpriljubljenejši okrasek. Te so v resnici »Naše prijateljice«. Morda pa jih katera gospodinja ali dekle ne pozna dobro, ali pa ne zna z njimi ravnati. In tega se je treba naučiti. Zato je izšla knjiga »Naše prijateljice«, ki obsega do 300 strani, med temi pa 94 slik. Knjiga se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane 36 Din.

Ali že imate »Odpoved« nesrečne ženec. Čitalo jo je že nad 10.000 ljudi. Na razpolago je le še nekaj izvodov, zato si

jo takoj nabavite. Stane (brez poštnine) samo 12 Din. Dobi se v obeh Cirilovih knjigarnah v Mariboru, v Jugoslovanski knjigarni in v Novi založbi v Ljubljani in v Slomškovi tiskovni zadrugi v Celju.

»ČRNI KRIŽ PRI HRASTOVCU« se dobi tudi v St. Lenartu v trgovini Tone Hrastelj.

»ODREŠENJE«, postne pridige dr. Opeka, se dobijo v prodajal. ah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Kravja „bolezen“.

V krajih ob naši severni meji je že od nekdaj razširjena živinoreja. Kmetje se brigajo za živino in jim je za zdravje govede več nego lastnih otrok. Frdacankova Mica na Radlu je bila dobra kmetica, ki je bila doma tudi v živinoreji. Kar osupnila je nekega popoldne, ko je pogledala v hlev in zapazila, da se nista dve najboljši kravi niti pritraknili v jasli nasute krme.

Ako živinčce odklanja hrano, je menila Frdacanka, je bolno. Kot umna živinorejka je hotela izslediti sedež goveje bolezni v kravji notranjosti. Naslonila je uho kravama na trebuh. poslušala — prebava v redu! O kakem napenjanju pri suhi krmi ni niti govora. Živali nista zaprti, o čemur pričajo sveži odpadki pod njima. Vime v zdravem stanju. Micina preiskava je dognala zdravje; a kako je tako zdravje, ko pa najlepši dve govedi nočeta niti pokusiti obilno ponujane sene.

Frđacanka se je tolažila, da bo razjasnila in pregnala noč negotovosti, legla v postelj in čakala v veliki nestrpnosti moža.

Slednjič se je skotalil Irgl na ležišče in moral poslušati strašno zgodbo o nevarni in doslej še prikriti kravji bolezni.

Utrujenemu dedcu ni bilo za ženske čenče, se je obrnil v kot in zarenčal:

»Babura prismojena, »prefutrala« si kravi in seve nočeta žretis, in je zaspal.

Gospodar je spal ter drotal brezskrbno, gospodinja se je premetavala radi kravjega obolenja v bridki negotovosti celo noč po postelji. Najbolj jo je mučila brezbriznost, ker je pozabila otipati kravina ušesa in gobec. Mrzla kravja ušesa in suh gobec — sta gotova notrajna in težka bolezen. Še sanjalo se je ubogi Mici o Kravjem gobcu in ušesih.

Zjutraj na vse zgodaj se je pognala z odra in hajdi v hlev h kravam. Posnažila je jasli in nasula čisto sveže napanega sene in čakala, kedaj bosta hlasnila živinčeta po krmi. Kravi se niti zmenili nista za — najboljše seno!

Mica se je spomnila na mrzla ušesa in suhi kravji gobec. Uhlji je imela Sivka obe prav gorki, ko se je približala Frđacanka z roko gobcu, je odskočila, kakor bi jo bila krava ugriznila ali brcnila. Tlesnila je od veselja z obema rokama, odbrzela iz hleva in koj k možu na oder. Na glas in vsa vzradoščena je zabila napol zbuženemu Irglu v uho:

»Irga, veš, kaj je »fali« kravam? — Ferlajt eini, pastir jima je pozabil sne-

ti z gobca nagobčnika in radi tega nista mogli jesti.«

Irgl je sunil ženko s postelje, se obrnil na drugo stran in izmomiľal:

»Baba — je baba — krava je pa krava. Ti Mica bi jedla tudi z nagobčnikom!«

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

Živinski sejm v Mariboru. Veliki župan mariborski je dovolil mestni občini mariborski, da sme poleg mesečnih živinskih sejmov (do sedaj vsak drugi in četrti torek) obdržati živinski sejem v mesecih s petimi torki tudi na peti torek.

Mariborsko sejmsko poročilo z dne 8. I. 1929. Prignanih je bilo: 11 konj, 18 bikov, 177 volov, 203 krav in 8 telet, skupaj 507 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 8.25 do 8.50 Din, poldebili voli od 7.25 do 8 Din, plemenski voli od 6 do 7 Din, bikji za klanje od 4 do 8 Din, plemenske krave od 5 do 6.25 Din, krave za klobasarje od 3 do 4 Din, molzne krave od 5.50 do 6.50 Din, breje krave od 5.50 do 6.50 Din, mlada živina od 6.50 do 9 Din, teleta 12 Din. Prodalo se je 256 komadov, od teh za izvoz v Italijo 85 komadov, v Avstrijo pa 23 komadov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 11. januarja 1929 je bilo pripeljanih 30 svinj, cene so bile sledeče: mladi prašiči 7 do 9 tednov stari 225 do 250 Din, 3 do 4 mesece stari 280 do 450 Din, 5 do 7 mesecev 480 do 540 Din, 8 do 10 mesecev 580 do 750 Din, 1 leto stari 1100 do 1400 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 18 Din. Prodanih je bilo 11 svinj.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso in meso od bikov, krav, telic od 10 do 18 Din teletje meso od 12 do 22.50 Din, svinjsko meso sveže od 15 do 27.50 Din.

Dunajski goveji sejm z dne 7. januarja. Dogon 2821 komadov, od tega 147 iz Jugoslavije. Pri dobrem povpraševanju se je srednje in slabše blago podražilo za 5 grošev. Za 1 kg žive teže notirajo: voli izjemno 2.05 do 2.20, voli I 1.70 do 2, voli II 1.15 do 1.65, voli III 1 do 1.10, bikji 0.95 do 1.35, krave 0.85 do 1.55, slaba živina 0.55 do 0.80 šilingov.

Dunajski svinjski sejm z dne 8. januarja. Dogon 14.468 komadov, od tega 2579 iz Jugoslavije, 8697 iz Poljske in 2646 iz Rumunije. Pri nekoliko živahnejšem prometu so se mesni prašiči podražili za 5 grošev. Za 1 kg žive teže notirajo: pitane svinje 2.25 do 2.35 šilingov, angleške križane 2.05 do 2.34, kmečke 1.90 do 2.20, stare 1.95 do 2.05 in mesne 1.70 do 2.25 šilingov.

Iz žitnega trga. Danes stane gornjebaška pšenica 237.50 do 239 Din nakladalna postaja. Naši mlini so za silo še preskrbljeni s pšenico in sedaj ne kupujejo. — Tudi cena koruze je pri nas poskočila. Drobná inzulanka notira 260 Din medjimurska postaja, a laplatsko blago za promptno dobavo velja 297.50 Din Rakek tranzito. — Pri nas je opaziti zmanjšanje splošnega konzuma ter zelo malo veselja do kupčije.

Žitne cene. Novi Sad: Pšenica: bč, gr. bn. in gr. bč. 235 do 240, par Vršac 232.50 do 235, sr. 237.50 do 242.50, bč. pot. 235 do 240. Oves: bč. 240 do 245, sr. 240 do 245, bn. 235 do 240. Koruza: bč. 245 do 250, bn. 280 do 285. Ječmen: bč.